

Ю. О. Уманцева

Запозичення з англійської мови як чинник творення сучасної української економічної термінології

Запозичення іншомовних слів є закономірним процесом розвитку мови. У системі сучасної української економічної термінології, що склалася на ґрунті широкого та всебічного використання всіх ресурсів загальнонаціональної мови, інтернаціональні терміни є її органічною частиною. Одним із основних джерел формування сучасної української економічної лексики є запозичення з англійської мови. Розглядаючи способи та особливості засвоєння англіцизмів на фонетичному рівні української мови, можна прослідкувати загальну тенденцію освоєння запозичень. Так, при відтворенні засобами української мови найбільшою фонетичною варіативністю характеризуються англійські фонемі, які відсутні в нашій мові, наприклад: англійська фонема /ʔ/ передається фонемою /a/: *capital* ['kʰ pitəl] – *капітал*, *barratry* ['bʰ rɛtrʲ] – *баратрія*, рідше фонемою /e/: *manager* ['mʰ nidʒə] – *менеджер*. У системі консонантизму англійська фонема /h/ відтворюється українськими фонемами /г/ та /х/: /h/–/г/ – *hyperinflation* [hə'pɛr'h' flɛ'ʃɛn] – *гіперінфляція*; /h/–/х/– *know-how* ['nəuhəu] – *ноу-хау*; *hedge* [hedʒ] – *хедж*. При цьому спостерігаємо виникнення термінів-варіантів: *гедж* – *хедж*. Основними граматичними змінами у термінах-англіцизмах є послідовна втрата артикля та набуття граматичної категорії роду, яка не властива іменникам англійської мови. Як правило, англломовні терміни-іменники не зазнають змін у числовій парадигмі та утворюють множину за законами та за допомогою засобів української мови: *контракт* – *контракти*, *експортер* – *експортери*. Ефективними способами творення економічних термінів від англломовних запозичень в українській мові є суфіксальний спосіб, який застосовується для творення відсубстантивних дієслів: *дебет* – *дебетувати*, *демпінг* – *демпінгувати*, а також осново- та словоскладання

(*капітал* – *капіталомісткий*). Словотвірні можливості багатьох запозичень стримуються їх семантикою та недостатнім фонетичним і морфологічним освоєнням на основі української мови. Семантичні зміни англіцизмів в українській мовній системі, які виявляються через порівняння семантичної структури запозичення та його прототипу, є характерними для процесу переходу слова з однієї мови в іншу: спрощення та ускладнення семантичної структури, звуження, розширення та зміна значення. Дослідження процесу освоєння англomовних термінів у системі української мови показує, що англіцизми зазнають формальних змін – у графічному відтворенні, фонемному складі, морфемній структурі та граматичній формі, а також у функціональних змінах на рівні словотворення та семантики. На основі проведеного аналізу фактичного матеріалу можна стверджувати, що англomовні терміни, хоч і неоднаковою мірою, пристосувалися до норм української літературної мови, враховуючи особливості, притаманні українській економічній термінології.